

Buz Üstünde Satranç Curling

Buzda kayarak ilerleyen bir taş ve taşın önünü süpüren iki sporcu. Türkiye’de son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan bir spordan, curlingden (körtling olarak okunur) bahsediyoruz. Türkiye’de curlinge olan ilgi 2011 yılında Erzurum’da düzenlenen Dünya Üniversiteler Kış Oyunları’yla arttı. Peki bir strateji ve denge oyunu olan curlingi yakından tanımaya ne dersiniz?

Getty TÜRKİYE

Bu fotoğraf 2014 Kış Olimpiyat Oyunları kapsamında yapılan Kadınlar Curling Müsabakaları’nda çekilmiş. Fotoğrafta taşı atan Kanadalı sporcu Jennifer Jones’u ve taşın önünü süpürmek için bekleyen takım arkadaşlarını görüyorsunuz.

Ülkemizde yeni bir spor olsa da aslında curlingin tarihi çok eskilere dayanıyor. İskoçya’da 16. yüzyılda kış aylarında donmuş göllerin üzerinde bu sporun yapıldığı biliniyor. Curling günümüzde hemen hemen bütün Avrupa ülkelerinde, ABD, Kanada, Çin, Japonya, Brezilya, Yeni Zelanda, Avustralya ve Güney Kore’de yaygın olarak oynanıyor. Ayrıca 1998 yılından beri Kış Olimpiyat Oyunları’nda yer alıyor.

Curling nerede ve ne ile oynanır?

Curling pisti

Curling pisti yaklaşık 45 metre uzunluğunda ve 5 metre genişliğindedir. Pistin her iki ucunda iç içe dört daireden oluşan ve "ev" olarak adlandırılan hedefler bulunur. Curling pistinin yüzeyi pürüzsüz değildir. Pistin hazırlanması için oyun başlamadan önce piste su püskürtülür. Su damlacıklarının donmasıyla pistin yüzeyi pürüzlü hale gelir.

Digital / Alamy

Curling taşları

Curling taşı

Kütlesi yaklaşık 20 kilogram olan curling taşı granitten yapılır. Taşın alt yüzeyi içbükeydir. Taşın altında yalnızca çember şeklindeki dar bir yüzey buz ile temas eder. Hangi taşın hangi takıma ait olduğunun bilinmesi için taşların kulpları farklı renklerde olur, kulplar genellikle de sarı, mavi ya da kırmızıdır.

Curling fırçası

Geçmişte curlingde sporcular süpürme işlemi için saman süpürgeler kullanırken, günümüzde bu iş için genellikle sentetik fırçalar kullanılır. Sporcular fırçayı taşlarını atarken pistin üzerinde dengelerini daha kolay sağlamak için de kullanabilir. Ayrıca takım kaptanı curling fırçasıyla takım arkadaşlarına evde taşın yollanması gereken yeri gösterir.

Bazı sporcular atış yaparken dengelerini daha iyi sağlayabilmek için fırçalarını kullanır.

Getty TÜRKİYE

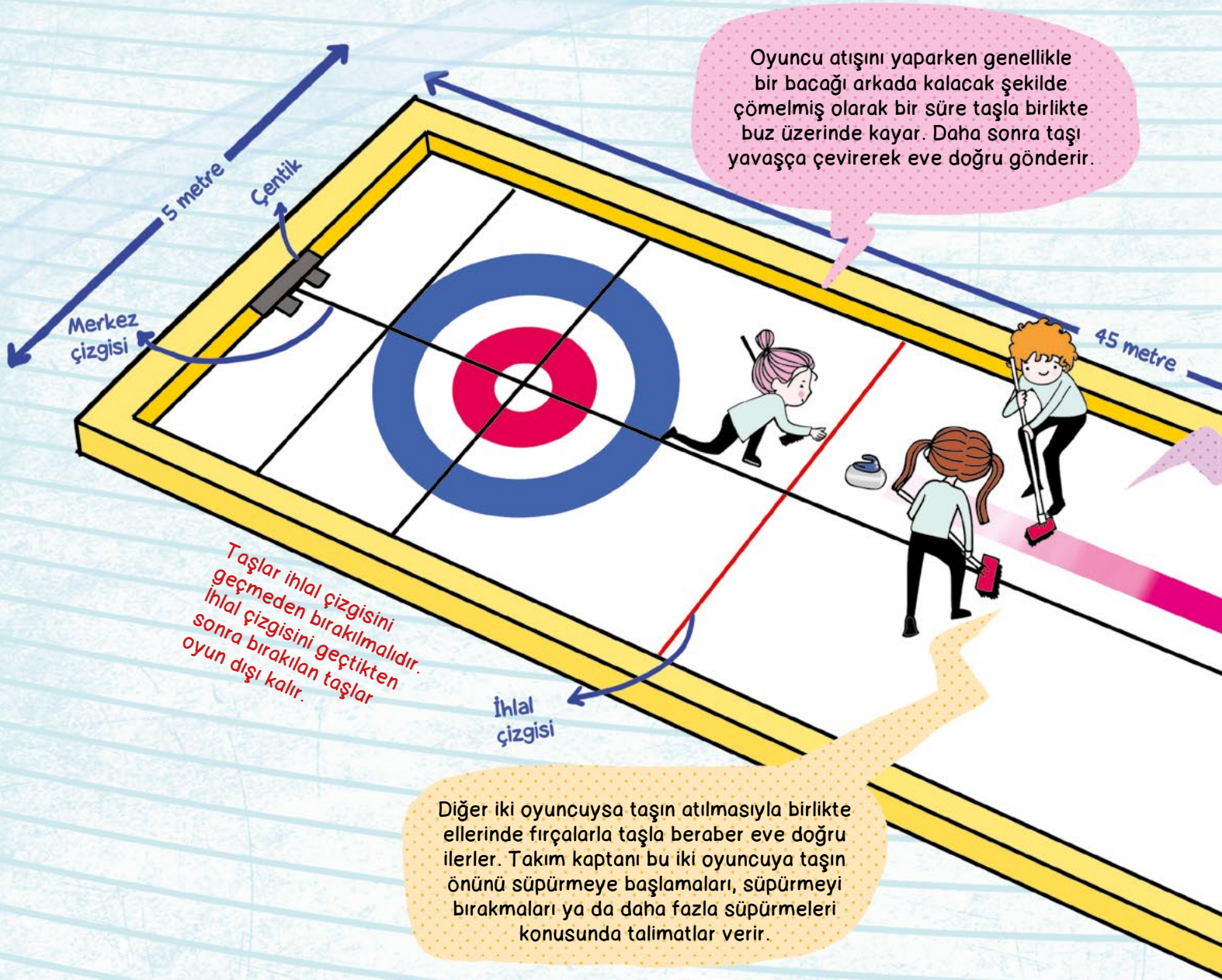

Curling ayakkabısı

Ayakkabının tekinin tabanı sporcunun buz üzerinde kaymasını kolaylaştıracak teflon, çelik gibi malzemelerle, diğerinin tabanıysa buzda kaymayı önleyen kauçukla kaplıdır.

Curling nasıl oynanır?

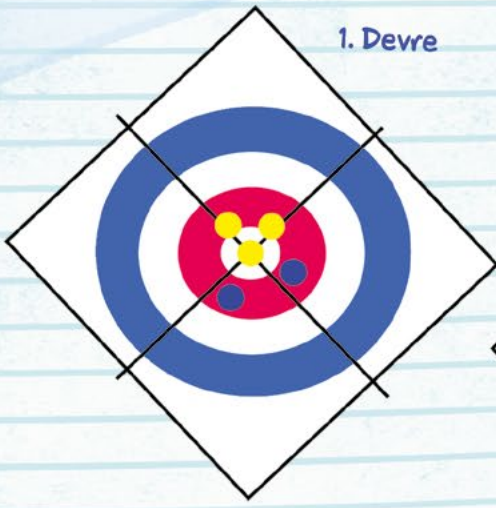
Curling dörder kişiden oluşan iki takım arasında oynanır. Oyunda takımların amacı taşlarını evin merkezine en yakın noktalara yollamaktır. Takımların başarılı atışlar yapmak, atılan taşlarla rakip takımın taşlarının evin merkezine yaklaşmasını engellemek ya da rakip takımın taşlarını merkezden uzaklaştırmak için stratejiler geliştirmesi gerekir. Curlingin bu özelliği, bu oyunun "buz üstünde satranç" olarak da anılmasını sağlamıştır.

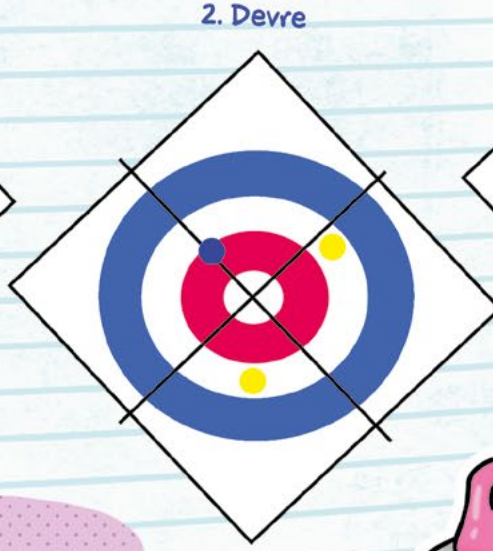
Oyun on devrede tamamlanır. Her devrede takımlardaki her oyuncu sırayla iki atış yapar. Bir devrede atılan toplam on altı taştan sonra sadece dairelerin içinde kalan ya da en azından en dıştaki daireye değen taşlar puanlamaya katılır. İlk önce evin merkezine en yakın olan taş tespit edilir. Bu taşın ait olduğu takım devreyi kazanır. Bu takımın kaç puan alacağını bulmak için devreyi kaybeden takımın evin merkezine en yakın taşı esas alınır. Kazanan takım merkeze bu taştan daha yakın olan taş sayısı kadar puan alır. Örneğin, bir takımın üç taş merkeze, rakip takımın merkeze en yakın taşından daha yakınsa, bu takım üç puan alır. On devre sonunda alınan puanlar toplandığında puanı yüksek olan takım oyunu kazanır.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Toplam	
3	0	0									
0	1	3									

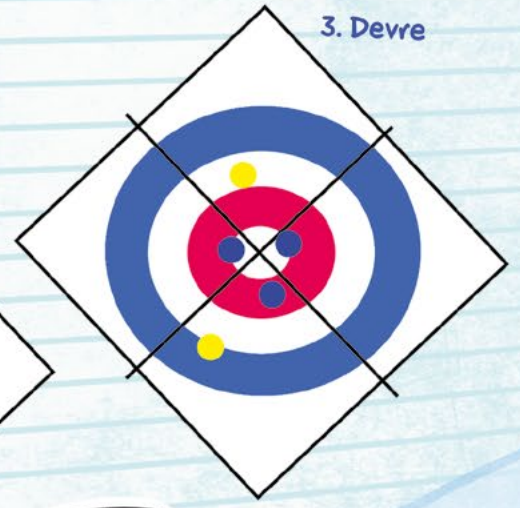

1. Devre

2. Devre

3. Devre

Süpürme işlemi taşın tabanıyla buz arasındaki sürtünmeyi azaltmak için yapılır. Süpürme pistin pürüzlü yüzeyinin sıcaklığının artmasına ve kaygan, sıvı bir zemin oluşmasına neden olur. Bu sayede taş hızını daha uzun süre korur ve daha fazla yol alır.

Atış yapılırken takım kaptanı atılan taşın durması gereken yeri elindeki fırçayla gösterir. Son iki atışı genellikle takım kaptanı yapar.

İhlal çizgisi

Arka çizgiyle ihlal çizgisi arasında duran taşlar oyunda kalır.

Arka çizgi

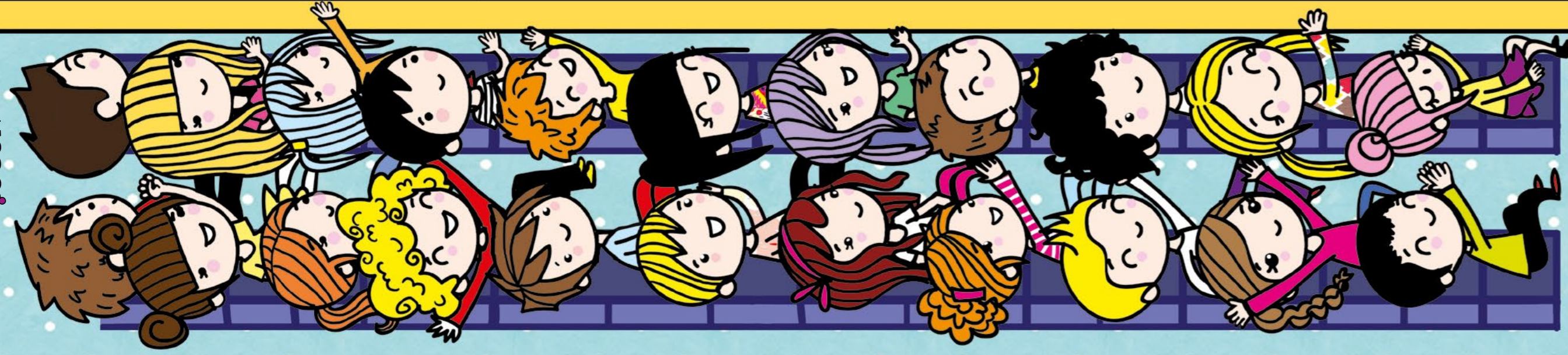
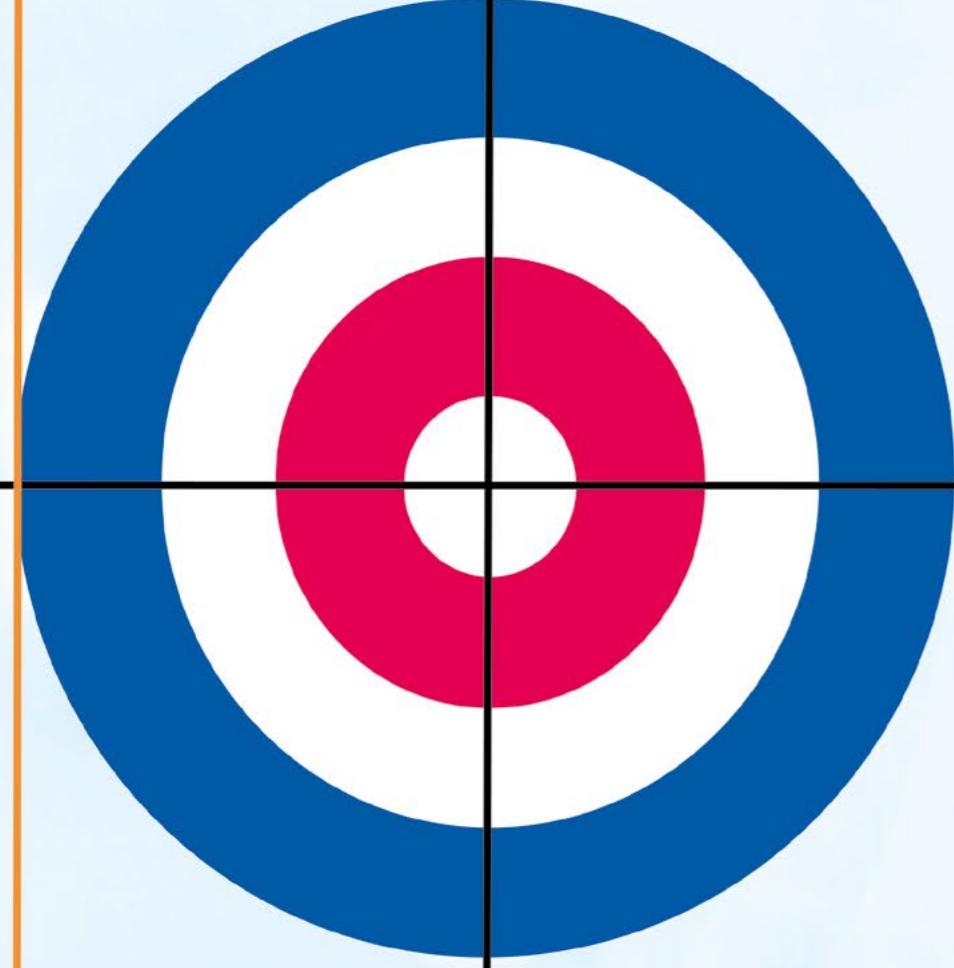
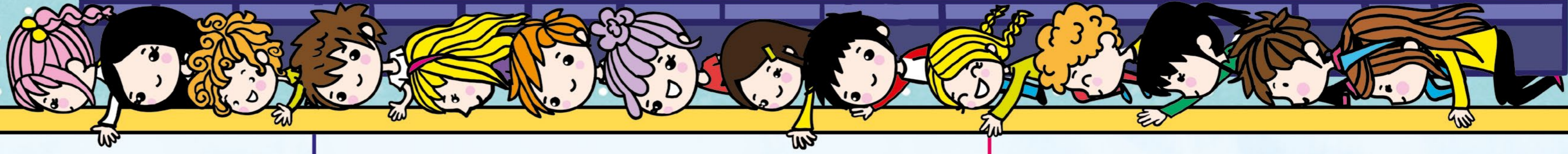
Arka çizgiyi geçen taşlar oyun dışı kalır.

Evin önündeki ihlal çizgisini geçemeyen taşlar oyun dışı kalır ve oyun alanından çıkarılır.

Tee hattı

Ev

Parmak Curlingi

- Oyun iki kişiyle oynanır.
- Oyunu oynamak için bu oyun alanı ve curling taşı olarak kullanacağımız sekiz adet 25 kuruş gerekir.
- Her oyuncu dört maderi para alır ve bunların üzerine seçtiği renkte küçük kâğıtlar yapıştırarak curling taşlarını hazırlar.
- Oyunun amacı taşları pistin ucunda bulunan hedefin merkezine en yakın noktalara yollamaktır. İç içe dört daireden oluşan bu hedef "ev" olarak adlandırılır.
- Oyuna kimin başlayacağına karar verilir.
- İlk oyuncu bir taşı oyun alanının alt kısmında bulunan yarım daireden eye doğru parmağıyla kaydırarak gönderir. Sıra diğer oyuncuya geçer.
- Oyuncuların taşlarını kırmızı renkteki ihlal çizgisini geçmeden bırakmış olması gerekir.
- Evin önündeki mavi çizgiyi geçmeyen taşlar o devre için oyun dışı kalır ve oyun alanından çıkarılır.
- Pistten çıkan ya da evin arkasındaki turuncu çizgiyi geçen taşlar o devre için oyun dışı kalır.
- Bir oyuncunun taşı hem kendi hem de diğer oyuncunun taşlarının çarpmasıyla yer değiştirebilir.
- Oyuncular ellerindeki tüm taşları atıklarında bir devre sona erer. Evin merkezine en yakın taşın sahibi devreyi kazanır.
- Atılan taşlardan sadece evin içinde kalan ya da en azından en dıştaki daireye değen taşlar puanlamaya katılır.
- Kazanan oyuncunun kaç puan alacağı bulmak için devreyi kaybeden oyuncunun evin merkezine en yakın taşı esas alınır. Kazanan oyuncu merkeze bu taşın daha yakın olan taşlarının sayısı kadar puan alır. Kaybeden oyuncu o devrede sıfır puan alır. Puanlar hazırlanan bir puan tablosuna yazılır.
- Oyun on devre sürer. On devre sonunda toplamda en fazla puanı alan oyuncu oyunu kazanır. Oyuncuların toplam puanı aynıysa oyun berabere biter.

Nuray Vişne
Çizim: Gökku Karaca